

SXEDIO.65C

25.2.1926: Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΥΣΤΗΝΕΙ ΣΤΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΝΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΝΤΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΦΙΛΟΔΙΚΑΙΗ ΚΑΙ ΠΑΤΡΟΠΑΡΑΔΟΤΗ ΑΓΓΛΙΚΗ ΦΙΛΙΑ. ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΔΙΑΔΟΧΟΝΤΑΙ Η ΜΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΗ

Η αλλαγή στάσης των Ελλήνων της Κύπρου και ιδιαίτερα των παλακιοπολιτικών και της Εκκλησίας, για παραχώρηση πολιτικών ελευθεριών, (αφήνοντας κατά μέρος τον έντονο μαζικό αγώνα για την Ένωση) και για κάθοδο στις κάλπες, αλλά και για να επιδιώξουν τη συνεργασία της τοπικής Κυβέρνησης, δεν ήταν εντελώς τυχαία. Είχε τις ρίζες της και στην εμφάνιση του Κομμουνιστικού Κόμματος Κύπρου, που με κανένα τρόπο δεν ήθελε την Ένωση και αξίωνε πολιτικές ελευθερίες και βελτίωση της ζωής των Κυπρίων, αλλά και στην καστάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα όπου προσπαθούσε να σταθεί στα πόδια της μετά τη Μικρασιαστική κασταστροφή.

Από την Ελλάδα τα μηνύματα δεν ήταν αυτά που περίμεναν οι Έλληνες κύπριοι. Αντίθετα από επίσημα χείλη άκουαν ότι θα ήταν καλό να συνεργασθούν με την τοπική κυβέρνηση.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος το είχε διαπιστώσει και με τον τρόπο του το κατέστησε σαφές στους Κυπρίους ότι η Ένωση δεν μπορούσε να προωθηθεί και αρνήθηκε μάλιστα δυο φορές να αναλάβει την προώθηση του αγώνα των Ελλήνων κυπρίων στο εξωτερικό με επίκεντρο τη Βρετανία.

Το Φεβρουάριο του **1926** ο υπουργός Εξωτερικών της Κυβέρνησης Πάγκαλου Λουκάς Κανακάρης- Ρούφος δέχθηκε στο γραφείο του στην Αθήνα συνεργάτη της εφημερίδας "Ελευθερία" της Λευκωσίας ο οποίος σε δηλώσεις του κάλεσε τους κυπρίους να εμπιστευθούνται το μέλλον τους στη φιλοδίκαιη και πατροπαράδοτη αγγλική υψηλοφροσύνη.

Μετέδιδε ο ανταποκριτής στις **25** Φεβρουαρίου **1926:**

"Ανταποκρινόμενος προς επιθυμίαν της "Ελευθερίας" να έχη και της επισήμου Ελλάδος τας απόψεις και τας γνώμας επί του Κυπριακού ζητήματος, απετάθην προς τούτο προς τον επί των Εξωτερικών Υπουργόν κ. Λουκάν Κανακάρη- Ρούφον, όστις λίαν ευμενώς εδέχθη ν' απαντήση εις τα σχετικά ημών ερωτήματα.

Προς τον κ. Υπουργόν εθέσαμεν το γενικώτερον ερώτημα:

- Πώς αι Ελληνικαί Κυβερνήσεις αντιλαμβάνονται τας μεταξύ Κύπρου και της επικυριαρχου δυνάμεως της Αγγλίας σχέσεις;

- Ο Ελληνικός λαός και η Κυβέρνησις του απήντησεν ο κ. Υπουργός διαπνέονται από αναλλοίωτα αισθήματα ευγνωμοσύνης προς τη κραταιάν βρετανικήν αυτοκρατορίαν, δι' όσα υπέρ της Ελλάδος έκαμε και τρέφουν ακλόνητον πεποίθησιν προς τα υπέρτερα ανθρωπιστικά ιδεώδη, τα οποία συνδεδεμένα αρρήκτως με τας αγγλικάς παραδόσεις καθοδηγούσιν ανά μέσου των αιώνων τας μεγάλας γραμμάς της πολιτικής της. Αύτη είναι η κυριαχούσα άποψις, υπό το κράτος της οποίας ατενίζομεν εν Ελλάδι εις τας μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας και της αδελφής νήσου Κύπρου σχέσεις.

- Ποίας άλλας συστάσεις θα ήτο δυνατόν να κάμετε προς την Κύπρον και εις ποίας άλλας δηλώσεις εν σχέσει με την σημερινήν κατάστασιν των πραγμάτων της Νήσου και των δικαίων αυτής διεκδικήσεων προς μίαν πλέον φιλελευθέραν και πλέον αυτόνομον διοίκησιν αυτής εκ μέρους της επικυριαρχου δυνάμεως θα ηθέλατε να προβήτε κύριε Υπουργε;

- Ερωτώμενος, τι δηλώσεις να κάμω προς τους αδελφούς κυπρίους διά της "Ελευθερίας" και τι συστάσεις επιθυμώ να διαβιβάσω προς αυτούς, απαντώ ως εξής: Είμαι βέβαιος ότι όσα ανωτέρω είπον περί αισθημάτων και πεποιθήσεων του Ελληνικού λαού, αφορώσι και τον λαόν της ωραίας Ελληνικής νήσου της ανατολικής Μεσογείου. Μέλη της Μεγάλης ελληνικής οικογενείας οφείλουν να εμπιστεύωνται την νυν

μέλλουσαν τύχην των εις το φιλοδίκαιον και την πατροπαράδοτον αγγλικήν υψηλοφροσύνην. Οι παραμελούντες να εξετάζωσι το ζήτημα των εν συνδέσει προς όλα τα γενικώτερα περί αυτούς θέματα, δεν είναι δυνατόν να φθάνωσιν εις βάσιμα συμπεράσματα. Οι αδελφοί Κύπριοι μηδέποτε αισθανθέντες άμεσον ή και έμμεσον επέμβασιν εις την εκδήλωσιν της εθνικής των συνειδήσεως υπό το καθεστώς υφ' ο από τινων δεκαετηρίδων διαβιούν, έχουσι την υποχρέωσιν να δείξουν σταθεράν νομιμοφροσύνην, ήτις άλλως τε έδωκαν τρανά μεχρι τούδε δείματα και να είναι πιστοί υπήκοοι της Μεγάλης Βρετανίας. Τούτο δεν αποκλείει μίαν στενήν και θερμήν συνεργασίαν του Κυπριακού λαού μετά των αγγλικών αρχών προς ανάπτυξιν των πλουτοπαραγωγικών δυνάμεων της νήσου, διά την ηθικήν αυτής καλλιέργειαν και την διαμόρφωσιν της διοικήσεως και τας ανάγκας της νήσου".

(Μεταγλώττιση)

"Ανταποκρινόμενος προς επιθυμία της "Ελευθερίας" να έχει και τις απόψεις της επίσημης Ελλάδας και τις γνώμες επί του Κυπριακού ζητήματος, αποτάθηκα προς τούτο προς τον υπουργό των Εξωτερικών κ. Λουκά Κανακάρη- Ρούφο, ο οποίος πολύ ευμενώς δέχθηκε να απαντήσει στα σχετικά μας ερωτήματα.

Προς τον κ. Υπουργό θέσαμε το γενικώτερο ερώτημα:

-Πώς οι Ελληνικές Κυβερνήσεις αντιλαμβάνονται τις μεταξύ Κύπρου και της επικυρίαρχης δύναμης της Αγγλίας σχέσεις;

- Ο Ελληνικός λαός και η Κυβέρνηση του απάντησε ο κ. υπουργός διαπνέονται από αναλλοίωτα αισθήματα ευγνωμοσύνης προς την κραταιή βρετανική αυτοκρατορία, για όσα έκαμε υπέρ της Ελλάδας και τρέφουν ακλόνητη πεποίθηση προς τα υπέρτερα ανθρωπιστικά ιδεώδη, τα οποία είναι συνδεδεμένα

άρρηκτα με τις αγγλικές παραδόσεις καθοδηγούν ανά μέσου των αιώνων τις μεγάλες γραμμές της πολιτικής της. Αυτή είναι η κυριαχούσα άποψη, υπό το κράτος της οποίας ατενίζουν στην Ελλάδα στις σχέσεις μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας και της αδελφής νήσου Κύπρου.

- Ποιες άλλες συστάσεις θα ήταν δυνατό να κάμετε προς την Κύπρο και σε ποιες άλλες δηλώσεις σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση των πραγμάτων της Νήσου και των δικαιών αυτής διεκδικήσεων προς μια πλέον φιλελεύθερη και πλέον αυτόνομη διοίκηση αυτής από μέρους της επικυρίαρχης δύναμης θα ηθέλατε να προβήτε κύριε Υπουργέ;

- Ερωτώμενος, τι δηλώσεις να κάμω προς τους αδελφούς κυπρίους διά της "Ελευθερίας" και τι συστάσεις επιθυμώ να διαβιβάσω προς αυτούς, απαντώ ως εξής: Είμαι βέβαιος ότι όσα είπα ανωτέρω για αισθήματα και πεποιθήσεις του Ελληνικού λαού, αφορούν και το λαό της ωραίας Ελληνικής νήσου της ανατολικής Μεσογείου, Μέλη της Μεγάλης ελληνικής οικογένειας οφείλουν να εμπιστεύονται τη μέλλουσα τύχη τους στο φιλοδίκαιο και την πατροπαράδοτη αγγλική υψηλοφροσύνη. Οι παραμελούντες να εξετάζουν το ζήτημα τους σε σύνδεση προς όλα τα γενικότερα γι' αυτούς θέματα, δεν είναι δυνατό να φθάνουν σε βάσιμα συμπεράσματα. Οι αδελφοί Κύπριοι μηδέποτε αισθανθέντες άμεση ή και έμμεση επέμβαση στην εκδήλωση της εθνικής τους συνείδησης υπό το καθεστώς υπό το οποίο από μερικών δεκαετηρίδων διαβιούν, έχουν την υποχρέωση να δείξουν σταθερή νομιμοφροσύνη, της οποίας άλλως τε έδωσαν τρανά μέχρι τούδε δείγματα και να είναι πιστοί υπήκοοι της Μεγάλης Βρετανίας. Τούτο δεν αποκλείει μια στενή και θερμή συνεργασία του Κυπριακού λαού με τις αγγλικές αρχές προς ανάπτυξη των πλουτοπαραγωγικών δυνάμεων της νήσου, για την ηθική της καλλιέργεια και τη διαμόρφωση της διοίκησης και τις ανάγκες της νήσου".

Στην Ελλάδα τα πολιτικά πράγματα πήγαιναν από

το κακό στο χειρότερο και η μια κυβέρνηση διαδεχόταν την άλλη και ήταν αδύνατο να υπάρξει σταθερότητα.

Είναι χαρακτηριστικά τα όσα αναφέρει ο Σπύρος Μαρκεζίνης συνοπτικά στην "Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδας" για την περίοδο από **1922-1928** για την πολιτική κατάσταση που επικρατούσε αυτή την εξαετία στη χώρα:

"Ως ήτο αναμενόμενον η κατάρρευσις του μετώπου (Μικρά Ασία) ωδήγησεν εις την επανάστασιν των συνταγμένων στρατιωτικών τμημάτων τα οποία είχαν καταφύγει εις την Χίον και τη Λέσβον. Την ηγεσίαν ανέλαβον οι συνταγματάρχαι Ν.Πλαστήρας και Στ. Γουνατάς με την προσωρινήν συμφωνίαν του αντιπλοιάρχου Δ. Φωκά, τα επαναστατήσαντα στρατιωτικά τμήματα έφθασαν εις Λαύριον και εκείθεν ηξίωσαν την παραίτησιν του Βασιλέως υπέρ του Διαδόχου, σχηματισμόν αχρόου Κυβερνήσεως και διάλυσιν της Εθνοσυνελεύσεως. Το τελεσίγρφον εγένετο δεκτόν, ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος την φοράν αυτήν ουδεμίαν διάθεσιν αντιστάσεως είχε και παραιτηθείς ανεχώρησεν εις Παλέρμον όπου και αιφνιδίως απεβίωσεν αδόξως την **29ην Δεκεμβρίου 1922 (11.1.1923)** ο με τόσα το έθνος θρέψας όνειρα, όταν εγεννήθη".

Κυβερνήσεις σχημάτισαν στη συνέχεια ο Σ. Κροκιδάς και ο Στ. Γουνατάς ενώ ο Ναύαχος Π. Κουντουριώτης κλήθηκε στην Αντιβαλεία και έγιναν εκλογές το Δεκέμβριο του **1923**. Ο Βενιζέλος αναγκάστηκε να αναχωρήσει στο εξωτερικό και ο διάδοχος του Γεώργιος Καφαντάρης υποχρεώθηκε κι' εκείνος να παραιτηθεί.

Ακολούθησε ο Α.Παπαναστασίου που κήρυξε τη Δημοκρατία στις **25 Μαρτίου 1924**.

Τον Παπαναστασίου διαδέχθηκε ο Θεμ. Σοφούλης και αυτόν ο Ανδρέας Μιχαλακόπουλος ύστερα από στάση στο Ναυτικό.

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος εκμεταλλευόμενος την κατάσταση ανέτρεψε στις **25 Ιουνίου 1925** την

Κυβέρνηση Μιχαλακοπούλου. Ο Μιχαλακόπουλος κήρυξε το Γεννάρη του **1926** δικτατορία και σε εκλογές που προκήρυξε εκλέγηκε πρόεδρος και κάλεσε τον Αθανάσιο Ευταξία στην πρωθυπουργία.

Τη δικτατορία του Πάγκαλου ανέτρεψε με πραξικόπημα ο Γ. Κονδύλης και ο οποίος κάλεσε τον Π. Κουντουριώτη στην προεδρία της Δημοκρατίας.

Ακολούθησαν εκλογές και σχηματισμός νέας κυβέρνησης υπό τον Αλέξανδρο Ζαΐμη.

Αυτή την περίοδο επανεμφανίζεται στο προσκήνιο ο Ελευθέριος Βενιζέλος ο οποίος ανέλαβε την Κυβέρνηση, διέλυσε τη Βουλή και προκήρυξε εκλογές στις **14** Αυγούστου **1928** στις οποίες πέτυχε μεγάλη νίκη και εξασφάλισε απόλυτη πλειοψηφία.